

Mögel i spannmål och halm kan orsaka dyrbara störningar

Sverige har haft bra skördeväder i år med få undantag. Trots bra skördeväder gäller det att hantera, torka och lagra spannmålen på bästa sätt. Den ska torkas ner till lagringsduglig vattenhalt, <14%, annars kan det producera ochratoxin. Tillväxer mögel kan det skapa problem i produktionen. Det gäller spannmål och halm.

mögel

Även under växttiden kan spannmål drabbas av svampen fusarium. Smittan sker redan under blomningen/axgången om det då är mycket nederbörd. Även en sen höst med sen skörd på grund av mycket nederbörd ökar risken för Fusarium. I Danmark var det under 2003 och 2004 goda betingelser för fusariumsmitta, stod att läsa i ds-nyt januari 2005. Otillräckligt torkad spannmål kan få tillväxt av ochratoxin.

Flera toxiner samtidigt ger tidigare symptom

De mest frekventa fusariumtoxinererna är vomitoxin, nivalenol och zearalenon. Av dessa kan en eller flera finnas i kärnorna, enligt danska undersökningar. Vid utfodring kan då uppstå problem. Från Danmark har det förekommit att besättningar funnit symptom på toxinförgiftning även om det analyserade värdet legat under gränsvärdet. Tydligt är det så att flera toxiner tillsammans ger en negativare effekt tidigare än ett gränsvärde för ett enkelt toxin.

Ett parti spannmål som är bemängt med fusariumsmitta har rödaktiga kärnor, enligt en artikel i ds-nyt av Lisbeth Jörgensen, LU, Danmark.

För att minska risken för fusariumangrepp i kärnorna ska inte vete odlas på mark där förfrukten varit majs. Vete efter vete på mar-

ker med oplöjd mark ökar också risken för fusariumangrepp. Odlar sorter som inte är mottagliga för fusarium.

Ökad risk för fusariumangrepp kan det bli vid nederbörd, speciellt vid vetets blomnings-tid/axgång. Jordbruksverket har meddelat i år att det fanns fusariumangrepp på en del vetefält. Därmed kan problem uppstå, kanske även på vete avsett för livsmedel.

Viktigt med snabb nedtorkning

Det är viktigt med snabb nedtorkning av kärnorna för att sänka vattenhalten till lagringsduglig nivå. Annars kan det bli lagerskador och därmed förekomst av toxinet ochratoxin. Toxiner som negativt påverkar produktionen. Under min praktiska tid i produktionen fick vi rejäla problem med sugor och smågrisar då orsaken visade sig vara möjligt vetekli i fodret. Det blev ätproblem, de digivande suggorna fick juverinflammationer, de diande smågrisarna magrade och fick diarré, osv. Dödligheten steg. När vetekliet togs bort från fodret återgick allt till det normala.

Under den trösksäsongen var det en period på några veckor mellan korn- och veteskörden som var regnig. Det var under denna tid som det tydligen bildades mögel på kärnorna. Vilken typ av mögel det var blev inte analyserat.

Hur påverkar toxiner grisarnas immunförsvar?

När jag tar del av uppgifterna i tabellen om de olika toxinererna blir jag konfunderad. Får grisarna i sig någon eller några av toxinererna får de nedsatt immunitet. Det vet alla som jobbar med djur vad det innebär. Med nedsatt immunitet finns risk att grisarna blir sjuka.

Rödfärgade kärnor är tecken på Fusarium smitta. I sådana partier är det stor risk för högt innehåll av toxiner. Bild från ds-nyt jan 2005.

Det är även producenter som köpt spannmål med lagerskador, som blivit sjuka av de toxiner som fanns i spannmålen. Grisarna blir också sjuka på olika sätt, se tabell.

Även halmen blir mögelangripen vid dåligt väder och bärning. Detta påverkar också djurens hälsa, liksom det är psykiskt besvärligt för personalen. Därmed försämras produktionen negativt med sämre ekonomiskt resultat som följd.

Nils Andersson

kommentar

Finns då virus i stallet, som kanske sprids via ohyra, kan det infektera grisarna som kan bli sjuka. Om PMWS eller andra zoonoser finns i stallarna, ges de större möjlighet att utveckla sig om grisarnas immunförsvar är nedsatt på grund av mögeltoxiner?? Kan det nedsätta immunförsvaret hos djuren, orsakat av toxiner, även påverka klövhälsan hos djuren negativt eller försvåra för djuren att utnyttja olika näringsämnen som behövs för bra klövhälsa? Med mögeltoxiner i foder och i luften, liksom bakteriehardar på sliten, dålig inredning med sprickor och nere i slitna golv, påverkar det negativt lungfunktionerna hos djuren? Om det påverkar djuren finns ju även risk att det påverkar personalen negativt. Vi människor är ju mycket lika grisarna genetiskt.

Smittämnen i både foder och halm

I samband med smågrisarnas avväjning fortsätter normalt deras totala immunitet att öka. Men finns då samtidigt möjlig halm i boxarna med sina toxiner kan det göra att immuniteten trots allt minskar och sjukdomsbilden kan öka. Kanske med ökad dödlighet som följd.

Beträffande foder följer det med många

Gris nr 7 2005

SOJALL FODERSYRA

- ✓ Förebygger avvänjningsdiaréer
- ✓ Ökar tillväxten
- ✓ Ersätter vassel
- ✓ Är en ren naturprodukt

Innehåll:

Vinäger, surkålssaft, pepparrotssaft

Ladugårdsinrede i Jung AB

535 92 Kvänum

Tel 0512-211 10 Fax 0512-212 19

Tveksam kvalitet på foderspannmål & halm?
Toxy-Nil & Mold-Nil
 kan avhjälpa produktivitetsproblem i grisonäringen orsakade av fusarietoxiner!
 För info kontakta:
 Linkan Feed Ingredients AB
 044-24 79 65 * linkan@linkan.se

olika smittämnen i olika foderkomponenter, såväl i torr- som i blötfoder, som kan göra grisarna sjuka, beroende på deras nedsatta immunitet.

Hur motverka detta?

Som jag ser det och från min egen praktiska erfarenhet är det att ha klanderfria skördeprodukter. Detta innefattar väl nedtorkad spannmål och torr och mögelfri halm som lagras under tak. Men även att oönskade besökare och djurtransportbilar hålls borta från anläggningen för att undvika smittoöverföring från dessa. Viktigt är också att hålla mycket hög hygien överallt i anläggningen. Hög hygien innefattar även foderdelen i såväl stallavdelningar som i foderkök. Inga foderrester får ligga kvar någonstans och ruttna och mögla.

Ohyra, flugor, möss och råttor, ska elimineras. Dessa kan sprida olika sjukdomar till och mellan djuren. Kattor inte att glömma, som kan ligga under någon värmelampa tillsammans med grisarna. Eventuella inköp av djur ska hållas i karantän i tillräckligt lång tid, enligt Svenska Djurhälsovårdens rekommendationer.

Omlöp försämrar ekonomin

Suggbesättningar som har mycket omlöp och kastningar, aborter, har kanske strömaterial eller foder med innehåll av toxiner som ger dessa problem. Enligt tabellen kan mögelangripen halm orsaka utebliven brunst och dräktighet, eller aborter. Om halm som innehåller mögel, uppföras dessa i ströbäddarna när halmen blöts ner? Det mögel som finns kvar i halmen när det körs ut på marken som gödsel, överlever möglet i gödseln? Kan möglet överleva eller uppföras sig i marken där det senare kan infektera kommande grödor?

Nils Andersson

Gris nr 7 2005

OREGO-STIM® fodertillskott

- ger friska sugor och smågrisar
- färre bakterier i suggans gödsel
- ger bättre hälsoläge

Finns nu även hos Lantmännen i smågrisfoder och suggfoder. Kontakta din piggforsäljare!

Fodertillverkare som använder OREGO-STIM:

Lantmännen, nu även Kalmar Lantmän
 Hönryds Kvarn, Långås
 AB Johan Hansson, Uppsala
 Åhus Agroprodukter, Åhus
 Spannegruppens kvarnar
 Knislingeortens Lagerhusförening, Knislinge
 Teknosan

Ring mig
 Eva Dalakli
 för mer
 information!

Ecopharm of Sweden, Pipersgatan 32, 112 28 Stockholm
 Tel/fax 08-650 18 88, 070-453 56 68 eva.dalakli@ecopharm.se www.ecopharm.se

Hans Højer FarmTech a/s
 Försäljning och service ring: 0045-55 45 05 50, fax 0045-55 45 05 51
 www.farmtech.dk info@farmtech.dk

Torr-foder
daltec

Inventarier
PanelTech a/s
 inventar til effektive svineproducenter

Ventilation & våtfoder
Fancom
 AGRICOMPUTERS

Beställ "BOLE-Katalogen" GRATIS!
 www.bole.nu

BOLE-Produkter AB
 Håstaångsvägen 1
 824 40 HUDIKSVALL
 0650-54 24 70

Halmbalarna bör förvaras på rätt sätt för bästa kvalitet och minimala problem i produktionen.

God Jul och Gott Nytt År!

Önskar vi på
 Dalsjöfors Slakteri

